

ที่ พณ ๐๖๐๖/ ๒๗๘๒

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ.นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

เรื่อง ผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Economic Ministers: AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘
เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ตารางติดตามผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่องผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Economic Ministers: AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ผ่านระบบการประชุมทางไกล มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) โดยเรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ราชอาณาจักรกัมพูชาได้จัดการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (ASEAN Economic Ministers: AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ผ่านระบบการประชุมทางไกล โดยรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์) ได้มอบหมายให้ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงพาณิชย์ (นายสรรเสริญ สมะลาภา) เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

๒. ข้อเท็จจริง

กระทรวงพาณิชย์ขอเรียนสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๒.๑ การประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘ -
มีผลการประชุมที่สำคัญ อาทิ

๒.๑.๑ ประเด็นสำคัญด้านเศรษฐกิจที่กัมพูชาในฐานะประธานอาเซียนผลักดันให้บรรลุผลสำเร็จในปี ๒๕๖๕ (Priority Economic Deliverables) - ที่ประชุมฯ เห็นชอบมาตรการสำคัญด้านเศรษฐกิจที่กัมพูชาผลักดันในฐานะประธานอาเซียนให้บรรลุผลสำเร็จในปี นี้ ภายใต้แนวคิด “ASEAN A.C.T. : Addressing Challenges Together” รวม ๑๙ ประเด็น ภายใต้ ๔ ยุทธศาสตร์ คือ (๑) ความเชื่อมโยงทางดิจิทัล วิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี (๒) การลดช่องว่างการพัฒนาเพื่อความสามารถในการแข่งขันของอาเซียน (๓) การส่งเสริมการบูรณาการ การมีส่วนร่วม ความยืดหยุ่น และความสามารถในการแข่งขันที่มากขึ้นของอาเซียน และ (๔) การเป็นส่วนสำคัญของประชาคมโลกเพื่อการเติบโตและการพัฒนา โดยเฉพาะเรื่องการกระจายระดับความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนกับ ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ และการเร่งรัดให้ความตกลง RCEP มีผลใช้บังคับกับทุกประเทศโดยเร็ว

๒.๑.๒ การประกาศเริ่มกระจายระดับความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) - ที่ประชุมฯ เห็นชอบในหลักการต่อเอกสารข้อเสนอแนวทางการเจรจากระดับ ATIGA (Guiding Principles for Negotiating the Upgrade of ATIGA) และขอขอบเขตการดำเนินงานของคณะเจรจากระดับ ATIGA โดยเอกสารข้อเสนอแนวทางการเจรจากระดับ ATIGA จะไม่เป็นการตัดสินผลลัพธ์ของการเจรจาล่วงหน้า (Prejudice) โดยประเทศสมาชิกสามารถเพิ่มหรือลดประเด็นที่จะเจรจาในขั้นตอนการเจรจาได้ ทั้งนี้ การเจรจากระดับ ATIGA จะต้องสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่ลึกและกว้างขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เอื้อต่อการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถของอาเซียน

ในการเผชิญความท้าทายและประเด็นการค้าใหม่ด้วย ในการนี้ ไทยแจ้งว่าต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการภายในประเทศ และจะแจ้งยืนยันการให้การรับรองเอกสารดังกล่าวเมื่อไทยดำเนินกระบวนการภายในแล้วเสร็จ

๒.๑.๓ การขยายอายุของบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการดำเนินการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับสินค้าจำเป็น (Essential goods) ภายใต้แผนปฏิบัติการฮานอยว่าด้วยการส่งเสริมความร่วมมือด้านเศรษฐกิจและความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานของอาเซียนให้เข้มแข็งในการตอบสนองต่อการระบาดใหญ่ของโควิด-๑๙ (MOU) และการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็นภายใต้ MOU - ที่ประชุมฯ เห็นชอบในหลักการของการขยายอายุบันทึกความเข้าใจ (MOU) ที่ระบุว่าอาเซียนจะไม่ใช้หรือออกมาตรการที่มีใช้ภาษีที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียนและความตกลงภายใต้ WTO ออกไปจนถึงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ และเร่งรัดคณะกรรมการที่ปรึกษาร่วมด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้าอาเซียน (ASEAN Trade Facilitation Joint Consultative Committee: ATF-JCC) ทหารเรือเพื่อพิจารณารายการสินค้าจำเป็นที่ขยายเพิ่มขึ้นเป็นครั้งที่ ๓ โดยสำนักเลขาธิการอาเซียน (ASEC) เสนอให้มีอย่างน้อย ๑๐๐ รายการ (พิกัดศุลกากร ๘ หลัก) ทั้งนี้ ไทยขอให้มีการศึกษาการประเมินผลกระทบต่อการค้าก่อนพิจารณาการขยายอายุ MOU ที่จะสิ้นสุดลงในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และในการพิจารณาขยายรายการสินค้าจำเป็นเพิ่มเติมอีก ก่อนที่จะเสนอต่อที่ประชุม SEOM ครั้งที่ ๒ ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ และ AEM ครั้งที่ ๕๔ ในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ เพื่อพิจารณาต่อไป

๒.๑.๔ การทบทวนความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดีย (AITIGA) - ที่ประชุมฯ รับทราบสถานะล่าสุดที่อาเซียนกับอินเดียสามารถสรุปขอบเขตของการทบทวนความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดีย (Scoping paper for the review of the AITIGA) และขอให้ประเทศสมาชิกเร่งดำเนินการกระบวนการภายในประเทศเพื่อเตรียมเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณาให้การรับรองในลักษณะแบบเวียน (Ad referendum) โดยเร็ว รวมทั้งมอบหมาย SEOM ทหารเรือกับฝ่ายอินเดียในการกำหนดเวลาประชุมระดับรัฐมนตรีอาเซียน-อินเดีย รอบพิเศษ (Special AEM-India Consultations) เพื่อประกาศเริ่มการทบทวนความตกลง AITIGA ต่อไป

๒.๑.๕ ยุทธศาสตร์ด้านความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศนอกอาเซียนและแนวทางเจรจาในประเด็นใหม่ (Emerging issues) - ที่ประชุมฯ สนับสนุนแนวทางการพัฒนาความสัมพันธ์ ทั้งการเพิ่มช่องทางการเจรจา การขยายความร่วมมือ และการยกระดับความเป็นหุ้นส่วนเพื่อประโยชน์ร่วมกันกับประเทศต่าง ๆ โดยมีอาเซียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อแสดงบทบาทเชิงรุกทั้งในเวทีภูมิภาคและเวทีโลก โดยอาจพิจารณาถึงบทบาทและการมีส่วนร่วมของประเศศนั้น ๆ ในการช่วยสนับสนุนอาเซียนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของอาเซียนในอนาคต ตลอดจนประเด็นใหม่ ๆ (Emerging issues) ที่เกิดขึ้นในการยกระดับความความตกลงการค้าเสรีของอาเซียนกับคู่เจรจา อาทิ การพัฒนาอย่างยั่งยืน การเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุคดิจิทัล แรงงาน สิ่งแวดล้อม และการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงประเด็นความอ่อนไหวและช่องว่างของระดับการพัฒนาทางระหว่างประเทศสมาชิก ซึ่งอาเซียนจะต้องประเมินความพร้อมของประเทศสมาชิกในแต่ละเรื่อง

๒.๑.๖ การเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมเอเปค (APEC 2022) ของไทย - ไทยแจ้งที่ประชุม ทราบการเป็นเจ้าภาพการประชุมเอเปค ภายใต้แนวคิด “เปิดกว้างสร้างสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน สู่สมดุล” (Open Connect Balance) ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy: BCG) ที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการเติบโตที่ยั่งยืนและสอดคล้องกับประเด็นที่อาเซียนให้ความสำคัญในปี

๒.๑.๗ สถานการณ์รัสเซีย-ยูเครน - ที่ประชุมฯ ทหารเรือผลกระทบทางเศรษฐกิจจากสถานการณ์รัสเซีย-ยูเครนที่มีต่ออาเซียน ซึ่งผลกระทบโดยตรงยังมีไม่มากนัก เนื่องจากมูลค่าการค้าระหว่างอาเซียนและรัสเซียอยู่ในระดับต่ำ แต่อาจมีผลกระทบปานกลางกับประเทศอาเซียนที่มีการนำเข้าวัตถุดิบหลักจากรัสเซีย เช่น เชื้อเพลิง แร่และโลหะ เหล็กและเหล็กกล้า ซึ่งอาจจะกระทบต่อไปยังอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของอาเซียน นอกจากนั้น อาเซียนอาจได้รับผลกระทบทางอ้อมจากเงินเฟ้อที่สูงขึ้น ความผันผวนของตลาดการเงิน และการขาดช่วงในห่วงโซ่อุปทาน ซึ่งอาจส่งผลให้เศรษฐกิจของอาเซียนฟื้นตัวได้ช้าออกไปอีก ทั้งนี้ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนหวังว่า ทั้งสองประเทศจะสามารถเจรจาหาข้อตกลงกันได้โดยเร็ว เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบกับเศรษฐกิจโลกและอาเซียนในระยะยาว

โดยไทยได้เสนอให้อาเซียนดำเนินการร่วมกันทั้งในเรื่องการเปิดตลาดสินค้า การอำนวยความสะดวกทางการค้า และความร่วมมือทางด้านพลังงาน เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในภูมิภาค

๒.๒ การหารือระหว่างรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนกับสภาที่ปรึกษาธุรกิจอาเซียน (ASEAN Business Advisory Council: ASEAN-BAC) – แลกเปลี่ยนความเห็นในประเด็นที่ภาคเอกชนให้ความสำคัญและได้ดำเนินการในปี ๒๕๖๕ รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนสนับสนุนการดำเนินงานของภาคธุรกิจในประเทศสำคัญในปี ๒๕๖๕ อาทิ การอำนวยความสะดวกทางการค้า ความยั่งยืนและเศรษฐกิจหมุนเวียน การเตรียมความพร้อมอาเซียนเพื่อก้าวไปสู่สังคมดิจิทัล ตลอดจนการรับมือผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากการระบาดของโควิด-๑๙ โดยเฉพาะโครงการ Digital Trade Connect ที่ริเริ่มโดยภาคเอกชนไทย เมื่อปี ๒๕๖๒ ซึ่งอยู่ระหว่างกระบวนการพัฒนาเครือข่ายแพลตฟอร์มการค้าดิจิทัล และโครงการ Digital Travel Wallet ซึ่งมุ่งเน้นการนำดิจิทัลมาช่วยอำนวยความสะดวกสำหรับการเดินทางร่วมกันในอาเซียนในช่วงการฟื้นตัวจากโควิด-๑๙

(รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

๓. ความเห็น/ข้อสังเกต

๓.๑ สมาชิกส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนการขยายบัญชีรายการสินค้าจำเป็น ครั้งที่ ๓ ภายใต้ MOU เนื่องจากเป็นประเด็นที่ภาคเอกชนให้ความสำคัญโดยเชื่อว่าจะช่วยบรรเทาสถานการณ์โควิด-๑๙ ที่ยังไม่คลี่คลาย ประกอบกับสถานการณ์ระหว่างรัสเซียและยูเครนที่ทวีความรุนแรงขึ้น โดยปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน ๘ ประเทศได้ยื่นรายการสินค้าเบื้องต้นแล้ว ยกเว้นไทยและฟิลิปปินส์^๑ ทั้งนี้ ASEC ได้จัดทำ Monitoring Report on MOU^๒ เบื้องต้นพบว่า อาเซียนใช้มาตรการที่มีใช้ภายใต้ MOU ในช่วงสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ กับสินค้า ๒๒๖ รายการจากทั้งหมด ๒๕๙ รายการที่อยู่ใน MOU ซึ่งรวมถึงมาตรการของไทยในสินค้า ๘ รายการด้วย ซึ่งแสดงให้เห็นว่า MOU นี้ไม่ได้ตัดสิทธิ์สมาชิกอาเซียนในการใช้หรือออกมาตรการที่มีใช้ภายใต้ MOU โดยเป็นเพียงการแสดงความร่วมมือของอาเซียนที่จะร่วมมือกันในช่วงโควิด-๑๙ และไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย สมาชิกยังสามารถใช้หรือออกมาตรการที่มีใช้ภายใต้เช่นเดิมหากมาตรการดังกล่าวไม่ขัดหรือแย้งกับพันธกรณีความตกลง ATIGA และ WTO ซึ่งน่าจะช่วยลดข้อห่วงกังวลของบางหน่วยงานในการใช้มาตรการที่จำเป็นได้ ในกรณีนี้ ไทยจึงอาจพิจารณาขยายรายการสินค้าภายใต้ MOU เพิ่มเติมได้โดยดูเจตนาและผลในทางปฏิบัติที่เกิดจาก MOU ที่ผ่านมา โดยเน้นที่สินค้าที่มีความเกี่ยวข้องกับช่วงสถานการณ์โรคโควิด-๑๙ เช่น สินค้ายา เวชภัณฑ์ เครื่องมือแพทย์ และวัคซีน เป็นหลัก

๓.๒ อาเซียนอยู่ระหว่างการเจรจากระดับความตกลงการค้าเสรีหลายฉบับ โดยล่าสุด ความตกลงการค้าสินค้าของอาเซียน (ATIGA) และความตกลงการค้าสินค้าอาเซียน-อินเดีย (AITIGA) สามารถสรุปเอกสารหลักการการเจรจากระดับความตกลงฯ ได้แล้ว และความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-ออสเตรเลีย-นิวซีแลนด์ (AANZFTA) สมาชิกกำลังเร่งดำเนินการเพื่อสรุปแผนการเจรจากระดับความตกลงภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ ในส่วนของไทย กระทรวงฯ อยู่ระหว่างการจัดทำกรอบการเจรจาการค้าเสรีของไทย ภายใต้การเจรจาอาเซียนและอาเซียนกับคู่เจรจาฉบับใหม่ เพื่อทดแทนกรอบการเจรจาอาเซียนกับประเทศนอกกลุ่มฉบับเดิมที่ได้รับความนิยมชอบจากคณะรัฐมนตรีตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ โดยเพิ่มประเด็นเจรจาใหม่ ๆ ให้ทันต่อสถานการณ์ในปัจจุบัน เนื่องจากความตกลงแต่ละฉบับมีรูปแบบและองค์ประกอบประเด็นการเจรจาที่เกิดขึ้นใหม่ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีขอบเขตเกินกว่ากรอบการเจรจาที่มีอยู่ โดยกระทรวงฯ จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยเร็ว ก่อนที่ไทยจะเข้าร่วมเจรจาต่อไป

^๑ ฟิลิปปินส์แจ้งว่าอยู่ระหว่างหารือหน่วยงานภายในและใกล้จะได้ข้อสรุปรายการสินค้าที่จะจัดส่งให้สำนักเลขาธิการอาเซียน

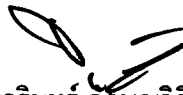
^๒ มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย มาตรการที่มีใช้ภายใต้อาเซียนมีการบังคับใช้กับบัญชีรายการสินค้าจำเป็นภายใต้ MOU ในช่วงโควิด-๑๙ และแจ้ง notify กับ WTO จำนวน ๓๙ มาตรการ ครอบคลุมสินค้าจำเป็น ๒๒๖ รายการจากทั้งหมด ๒๕๙ รายการ (มีมาตรการที่ไทยใช้ ๘ มาตรการ) พร้อมทั้งรวบรวมรายการสินค้าที่ได้รับแจ้งจากภาคเอกชนอาเซียนที่ต้องการให้ขยายรายการสินค้าจำเป็นอีกจำนวน ๖,๔๕๘ รายการ

๔. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอผลการประชุมรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนอย่างไม่เป็นทางการ (AEM Retreat) ครั้งที่ ๒๘ เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๕ ผ่านระบบการประชุมทางไกล ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการประชุมดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์